

ERDÉLYI GAZDA

ALTALÁNOS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG:
Kolozsvárt, belközép-utca 11. szám,
hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.
Kéziratok nem küldetnek vissza.
Előfizetési ára: egész évre 4 frt, félévre 2 frt.
Az erdélyi gazdasági egylet tagjai ingyen kapják.

KIADÓHIVATAL:
Kolozsvárt, belközép-utca 11. szám,
ide küldendők a hirdetések, mindennemű mellékletek, előfizetési és hirdetési
pénzek, valamint a reclamatiók.

Hirdetések a legolcsóbb árszabály szerint vétetnek fel.

TARTALOM.

Mütrágya beszerzésének díjtalan közvetítése.
Heremag tisztítás és értékesítés.
Körütekintés.
A superphosphatok fluor tartalma.
Az éjszak-amerikai Egyesült-Államok közgazdasági helyzete 1893-ban

Irodalom.

Gyakorlati Mezőgazda Zsebnaptára. — Falusi gazda naptára. 1894. évre.

Rövid szakközlemények.

A rozsdás szalma kártékony hatását anyakanczákra nézve. — Az istállószellőztetésének befolyása a tejtermelésre.

Vegyesek.

Szarvasmarhák eladásának és vásárlásának közvetítése. — Elismerő nyilatkozat az erd. gazd. egylet heremag tisztító raktárának. — Felhívás. — Pomológiai tanintézet Budapesten. — Állatösszeírás. — Cukorgyár Marosvásárhelyt. — Rendelet az olasz borok tárgyában. — Intézkedés a filloxera terjedése ellen. — Pályázati hirdetés. — Pályázat. — A bortörköly forgalomba hozatalára. — Új szőlők. — Angolország gyümölcsstermése és gyümölcsbevitel. — Állatkiallítás 1896-ban. — A peronoszpóra ellen. — Biharmegyei takarmánytermés.

Piaczi értesítő.

Hirdetések.

Mütrágya beszerzésének díjtalan közvetítése.

Lapunk olvasó közönségének érdekeit mindenkép előmozdítani kívánván, mindazoknak, kik e végett hozzánk fordulnak bármiféle mütrágya beszerzését díjtalanul közvetítjük és pedig szavatolt belérték mellett olcsóbban, mint a hogyan a gyárosoknak kiadott árajánlatai mellett közvetlen a gazdák által eszközölhető volna.

Tekintettel arra, hogy a mütrágya a gazdaság kívánt jövedelmezésének már egyik legfontosabb és mondhatni nélkülözhetlen eszköze, hova-tovább nagyobb tért hódítani hivatott hazarészünkben is, ez arra indított, hogy ezen becses anyag lehető legolcsóbb beszerzésénél, olvasóinknak segítségünket felajánljuk.

A megrendelést eszközöljük úgy egész waggon rakományt tevő mennyiségben, mint ennél kisebb mennyiségekben, sőt eszközölünk

gyűjtő megrendeléseket is, t. i. az ugyanazon vasuti állomás közelében lakó több birtokos által teendő kisebb megrendeléseket együtt, a nagyban való szállítás előnyösebb árai mellett.

A fizetésre nézve pedig legelőnyösebb módokat és kívánatra aratás utánig terjedő legolcsóbb hitelt eszközölünk.

Az „Erdélyi Gazda”
szerkesztősége.

Heremag tisztítás és értékesítés.

A gazdaközönség már tul van a herecséplésén. Sokan már el is adták a magot, azok azonban, a kik még el nem adták a leghelyesebben cselekesznek, ha beküldik az „Erdélyi Gazdasági egylet heremag tisztító raktára”-ba Kolozsvárra, a hol teljesen aranka-mentessé tisztítják és mint ilyen államilag ólom zárral láttatják el; midőn is ezen minőségben a legmagasabb áron leend értékesíthető, a mi a termelőnek minden esetre fontos érdeke.

A tisztító raktár szabályzata, kívánatra azonnal megküldetük.

Körütekintés.

— A takarm. kiviteli tilalom megszüntetése. — A mezőrendőri törvényjavaslat sorsa. — A községek rendezése. — A lóheremag árak és a lóheretömag. —

Életbe léptétől megszűnéséig sok vitára adott alkalmat a tak. kiviteli tilalom. Lapunk nézeteit e tárgyban több ízben kifejtette felesleges volna ugyanazokat most a tilalom megszüntetése alkalmával ismételni. Annyit azonban ez alkalommal megjegyzünk, hogy szerencse leend mezőgazdaságunkra, ha külföldnek egy szál takarmányra sem lesz szüksége és semmit sem fog kivinni. Azok előtt, kik a takarmány eladással aranyokat akartak behozni, persze, hogy nem lesz szerencse, mert mindennél többet ér az arany akár mi kárral járjon is beszerzése. Nem is lehet ezen csudálkozni, mikor korunkban nagyon, de nagyon sok ember aranyért

elke üdvösségét is oda adná, hogy ne adná akkor egyes ember a takarmányt oda. Hogy azután azokat az aranyokat tarka barka tüdővésztes nyugotti tehenekért újra kiadja.

A mint értesülünk a mezőrendőri törvényjavaslat csak javaslat marad. Elég baj, mert azon örömből, melylyel még a nem érdekelt nem gazdaközönség is fogadta — láthatni legjobban, mily égető szükség volna rá. Évek óta kísért már, mint törvényjavaslat egyik-másik alakba bujtatva, de törvényé kibontakozni nem tud.

Hieronimi belügyminiszter a községekét ohajtja rendezni közegészségi, köztisztasági, tűzrendészeti és szépészeti szempontból Államférfiúi ambícióhoz méltó feladat; nem hiszük, hogy ember volna az országban, ki sikert ne kívánna neki.

Ezek között leginkább érdekli a gazdát anyagilag a tűzrendészet és tüzoltás ügye. Bars megye a miniszter által kiküldött szakértő iniciatívájára kimondotta, hogy minden község tartozik tüzoltótestületet létesíteni és mindenki köteles abba belépni, a ki nem lép be legyen birtokos vagy cseléd 3 frtot fizet.

Mivel a községekben, — ha nem katonásdi játéknak tekintik a tüzoltóságot és nem vonul ki a főparancsnok, alparancsnok stb. minden név és születés napjára tisztelegni, elég a vasárnap délutáni kiképzés Ott diszmászokra szükség nincs, mert nincsenek emeletes házak. Minden azon fordul meg tüzesetén, van-e segítő kéz, milyen a vetés és a mi fő legyen víz és a szivattyu ne tagadja meg a szolgálatot. Természetes, hogy a major és állatok egy nagy gazdaságban vasárnap délután sem maradhatnak ferügyelet nélkül, ha ezt számbavevé alkalmazzák a 3 frt mentességi pénzt nem igazságtalan és nem okoz bajt. De fődolog, hogy maguk a gazdák köteleztessenek a tüzoltásra és ne menekedjenek alóla ily kis összeg árán. Mert a cselédek, kiket közelebről nem érdekel, soha sem lehetnek oly lelkes tüzoltok, mint a gazdák kiket közelebről és anyagilag érdekel.

A lóher magvak ára folyton emelkedik; a szép nagy és lilaszin szemű mmászjáért itt erdélyben, helyben fizetnek 70—72 frtot. Nagyon emelkedett a luczerna ára Bpsten 60—65 frton veszik.

Elsőrendű

mütrágyák.

Egeresi gipsz-, mütrágya- és vegyi termékek gyár (KRAMER J.)

ajánlja: párolt csontliszt szuperfoszfát, Thomas salak, egeresi trágyafősz, chilisalétrom és egyéb különleges mütrágyatermékeit szavatolt tartalom mellett. — Talajelemzések díjmentesen eszközöltetnek. — Mindennemű felvilágosítással és részletes árjegyzékkel szolgál a gyár központi irodája, Budapest, V. Dorottya-utca 9. sz. alatt, a hová a levelek és rendelések intézendők.

SZUPERFOSZFÁT.

Párolt csontliszt.

Természetes a tisztított, aranka mentes és olomzárolt magot jobban fizetik.

Tekintve, hogy az aranka nem csak annyiból veszélyes, hogy a hereféléket megöli, ha a táblába bekapott és elszaporodott a gazda egész heretábláját ki kell szántsa, hanem újabb tapasztalatok szerint az állatokra is nagyon káros, az arankás here takarmánytól veszélyes emésztési bajokat kapnak. Azért óva intünk mindenkit, hogy csak államilag olomzárolt magot használjon vetőmagnak.

Bár feleslegesnek látszó, de fontosságánál fogva soha sem felesleges azon figyelmeztetés, hogy szép nagyszemű magvakat alkalmazzunk vetőmagnak. Igaz, hogy nagyszemű herét kapjunk nem csupán a vetőmagnától függ. Talaj, időjárás, a herés sűrű vagy ritka volta mind befolyásolja. De pl. szép buzát vetve el több reményem van, hogy szépet is aratok, mintha ócsut vetek. Ez áll minden növényről, a herefélékről is.

A superphosphatok fluor tartalma.

Dr. Ullmann Márton a „Wiener Landwirtschaftliche Zeitung“-ban érdekes cikket ír e kérdés felől, melyet az alábbi fordításban közlünk:

A vízben oldható phosphorsavnak superphosphatok alakjában tárgyázásra való nagyobb fogyasztásával újabb időben bizonyos kérdések mindinkább előtérbe lépnek, melyeknek előbb semmi fontosságot sem tulajdonítottunk. Így pl. nagyon sok cukorgyár és gazd. egyeslet osztrák-Sziléziában, Cseh és Morvaországban a superphosphatokat „fluor mentességökről jót állva“ kérik, mivel a fluor káros; tényleg az ásványi nyers phosphatokból előállított superphosphatokat kevesebbre becsülik, mint a csontszénből csonthamuból és csontlisztekkel készületeket. Helyén valónak találjuk tehát a kérdést megvilágítani: A fluor tartalom befolyásolja-e annyira a superphosphatok hatását, hogy azok nagyobb vagy kisebb bece jögsült legyen?

A kémiai anyag, a fluor (Fl.) elem, tulajdonságaiban alig ismeretes, mert minden tisztán előállítására vonatkozó kísérlet alig vezetett több eredményre, mint annyira, hogy a fluor közönséges hőmérsékletnél üvegszerű test, mely az érczetek és üvegeket hevesen megtámadja. Ellenben a fluor sok vegyületét jól ismerjük, fluor calcium, fluor hydrogen és fluor savnak nevezetteket.

A fluorcalcium (Ca Fl) mesterségesen előállítva fehér, szemcsés, vízben oldhatlan por, hevítésnél serceg magas hőnél megolvad, savak által felbontatik fluorsav (fluor hydrogen) képződése mellett. A fluor calcium a természetben nagyon tisztán fordul elő mint folypát. Ezen kívül más ásványok, névszerint a phosphatok tartalmazzuk bizonyos százalék fluorcalciumot, így pl. a fluorapatit 7.69%-ot, a lahnphosphorit 1.8—3.2%-ot, a lagrosan-phosphorit 0.98—1.52%-ot, a carolinaphosphat 3.43%-ot. A többi phosphatok fluor mentesek.¹⁾

Emellett bizonyos ásvány vizekben is előfordul a fluorcalcium és kulturnövényeink hamualkatrészeiben mindig ott van. Így Wicke és Wilson fluorcalciumot talált a gabona neműek héjában is valamint a növényország más helyein, és Kletzinsky V. tanár mondja: „egyenes kísérletekből tudom, hogy a kovában gazdag növények szalmájának és szemtermésének hamujában világosan kimutatható mennyisége van a fluor calciumnak. Salm Horstmar kimutatta növénytermelési kísérletekkel, hogy a fluor-

calcium a magasabb rendű növények kifejlődéséhez nélkülözhetetlen. Ezen nem csudálkozhatunk, mert az állati test csontvázában is találunk fluorcalciumot. Így egy ökör czombsontja 1.96%, egy kós czombsontja 1.81%, az ember czombsontja 2.17% -at tartalmaz. Még nagyobb százalék fluor tartalma van a foganyagban. Az ugynevezett fossiliák csontjában gyakran 16% vagy még magasabbra emelkedik. De, ha az állati szervezetben rendszeren fordul elő a fluorcalcium, akkor annak a táplálkozásra szolgáló növényekben is benne kell lennie, tehát kulturnövényeinkben is. Ezzel tehát be is van bizonyítva, hogy a fluorcalcium nem ártalmas, sőt ellenkezőleg az állati és növényi szervezetnek tápanyaga, tehát hasznos.

Más természetű kémiai test a fluorhydrogen (HF) mely fluorsavnak (folysav) is nevezetik. Közönséges hőmérsékletnél gáz, mely nagy lehűtés mellett könnyen mozgó folyadékká sűrűsödik. A szabad levegőn, mialatt a víz párákat megsűrít, vastag, fehér gözt bocsát magából és kevés vízzel szintelen, a levegőn nagyon füstölő, 30°-nál forró folyadékot képez. Gözzének szuro savanyu szagja van, a lakmus papirost megveresíti, víz által mőhon és jelentékeny hő mellett nyeletik el, belélegzelve nagymértékben mérges. Mivel a fluorsav a kovát és üveget könnyen oldja, irásnak és rajznak üvegre való beéttetésére és kovasav tartamu ásványok vizsgálatára használtatik. Az utóbbi években a fluorsav a szeszőzésnél nyer alkalmazást a kénes sav helyett a tiszta erjedés elérésére; itt az a feladata, hogy az erjedést gátló szervezeteket megsemmisítse, miáltal abszolút tiszta szesz erjedés jön létre sav képződés nélkül. Ezzel kapcsolatban megemlíthetjük, hogy ezen eljárás által az anyagnak kihasználása emelkedik és nem tapasztalható semmi káros hátránya az állatokra nézve, ha fluorsavas czevrékől nyert moslékkal takarmányoztatnak. Fluorsav (fluorhydrogen) képződik, ha fluorcalcium tartalmu ásványok finomra örölve fölőstömény kénsavval kevertetnek.

Ha ezen szempontból tekintjük a fluor jelenlétét a superphosphatokban, úgy következő eredményre jutunk: 1. A fluorcalcium az állati és szervezetre hasznos anyag; fluorhydrogen belehelve természetesen káros az embere, azonban az állatok bizonyos mennyiséget takarmányukban egész hátrán kaphatnak. 2. A fluor vegyületek némely superphosphatban nagyon csekély százalékban vannak jelen, némelyekben oly kis mértékben, mintha ott sem volnának, a szerint a mint a felhasznált nyers anyagban nagyobb vagy kisebb volt a fluor tartalom, mivel a feltárás alkalmával közel 90%-a mint fluorsav a levegőbe elillan. 3. Ép úgy lehet fluor tartalma a csontphosphatoknak mint az ásványphosphatoknak és azon feltevés, hogy tisztán szerves eredetű nyersphosphatot használva fel mindig fluormentes superphosphatot nyerünk, nem áll. 4. Másfelől a superphosphatnak, melynek fluor mentességéről és nem ásványi eredetéről jót állást bírnak, a phosphorsava mégis ásványi, nyers phosphattól ered; fluormentes nyers anyagok oly phosphorsavval lesznek feltárva, mely előbb ásványphosphatból lett kivonva. Ily kezelés egyfelől megdrágítja a terményt és egy időben a fluormentes superphosphatban kiloperczentjét a vízbenoldható phosphorsavnak 2 krral megdrágítja; másfelől, ha egész ausztria-magyarország mezőgazdasága mind fluormentes phosphorsavval láttatnék el, az ahoz szükséges nyers anyag alig lenne fedezhető. 5. Ha a nyersphosphat fluort tartalmaz, ez a mint láttuk, nem hátránya, sőt előnye. Ugyanis a fluorcalcium alkatrésze az állati és növényi szervezetnek és ha

ez a superphosphat utján a talajba jut, bizonyos körülmények között trágyázó hatással bír.

Fluorral trágyázni nem új eszme. Már 1858-ban utalt arra előbb említett Kletzinsky V. tanár, hogy a fluorcalcium a tudományos ásvány trágyázás elméletében eddig egészen mellőzött és elhanyagolt rész a szerves életre nézve nélkülözhetetlen alkotó só és az empirikus trágyázás nem potolja mindenütt a fluort, és az által a talaj a tulajdonosának tudta és akarata nélkül ezen tápanyagban szegényedik. Král Henrik (Olmütz) ezenkívül megjegyzi: Vajjon erre a célra a fluorkáliak inkább beválnak-e, mint a kryolith (fluoraluminium, fluornatrium) melyek finomra örölt állapotban a műtrágyák közé kevertetnének, felelet nélkül hagyom, talán egyik vagy másik növény kísérleti állomás tehetne fenőbb említett kísérletet. Ezután a Societé Générale de Maltose Brüsszelben, a mely a fluorsavat oly kedvező sikerrel hozta be a szeszőzésnél, tehát mezőgazdasági iparnál, németországba, szabadalmat kértek a szántóföldeknek oldható fluor vegyületekkel való kezelésére a szeszőzésre szánt terményeknél vagyis fluortrágyázásra. Dr. Müller Sándor (Berlin) tanár még most is nagy fontosságot tulajdonít a fluor trágyázásnak.

Ez által nem akarom azt mondani, hogy a fluor és vegyületei universalis trágyák, mint Hensel és társai állítják; de azt hiszem eléggé megvilágítottam, hogy teljességgel nem volna gazdaságos, a fluor tartalmu superphosphatokat melyeknek ezen anyagban oly kevés a százalék tartalma — trágyázásra alkalmatlanoknak mondani vagy csekélyebbre becsülni mint a fluor mentes superphosphatokat. Ellenkezőleg, mivel ez uton ingyen jutunk fluor trágyához, az egyébként egyenlő jó és egyenlő oldható phosphorsav tartalommal bíró superphosphat közül a fluor tartalmunak előnyt kell adni a fluorment felett és nem mögé helyezni.

Ezen sorok megírása után jut tudomásomra, mint elégtételadás, hogy az osztrák-magyar cukor ipar előmozdítására alakult kémiai-műtani központi kísérleti állomásnak vezetője Stohmer H. F. ezen egyeslet 1893. máj. 18. 19. Serájevóban tartott közgyűlésén hasonló és ugyanazon nézetten volt. Mint előadó a cukorrépa trágyázásának újabb nézeteiről utalt arra, hogy a floridai nagy phosphat telepek szemben a thomassalakkal, használható anyagot nyújtanak a superphosphatok készítésére. Emellett hangsúlyozta, hogy indokolatlan az előszereket a csontokból készített superphosphatok iránt, mivel nincs bebizonyítva, hogy az ásványsuperphosphatnak, ha eléggé vas- és agyag mentes, más hatása volna, mint az állati phosphatnak.

Ez által megerősíti ezen szakértő legújabbban megjelent munkám 63-ik lapján tett kijelentésemet. „A vízben oldható phosphorsavnak sokan még egy más előnyt tulajdonítanak a mint egyik vagy másik superphosphatból ered és hozzá további következtetéseket fűznek. Egyesek kiváló súlyt fektetnek a superphosphat színére, mivel van sárgás fehér, sárga, sárgabarna, vörösbarna, szürkés fekete egész a sötét feketéig; mások a felhasznált nyersanyagra és rajonganak a csontszén vagy spodium-superphosphat vagy guanophosphatból készültkért stb.“

A hatására semmi befolyása nincs sem a színének sem a nevének és a vízben oldható phosphorsavnak a hatásával laza összefüggésben van. Kevés jelentősége van, hogy melyik superphosphatot alkalmazzuk, a földolog, hogy alkalmazzunk és hogy a benne szavatolt vízben oldható phosphorsav valóssággal benne legyen. Erre nézve minden gyár adhat és ad teljes jót állást.

¹⁾ Dr. E. Gilbert szerint: a guanokban rendszerint csak nyoma van a fluornak, mely a feltárás alkalmával eltűnik; azonban oly guanok is dolgoztatnak fel superphosphattá, melyeknek nagy százalék a fluor tartalmu.

Az éjszak-amerikai Egyesült-Államok közgazdasági helyzete 1893-ban.

(A new-yorki cs. és kir. főkonzul jelentése alapján.)

Az amerikai Egyesült Államok, ebben az évben a gazdasági krízis hatása alatt állottak.

A kereskedelmi és különösen a pénzügyi viszonyok nagy megrázkodtatásnak voltak kitéve; a nagymérvű aranykivitel erősen megboszlotta magát és daczára azon körülménynek, hogy Amerika később forszírozta az aranybevittelt és a pénzügyi kalamitások továbbra is fennmaradtak, s rohamos hanyatlás következett be mindenfelé. Egmásután a legnagyobb gyárak, cégek beszüntették a forgalmat, csődbe jutottak és sok százezer munkás munkakereset nélkül állott. Egyedül aug havában több mint 900.000 munkás volt munka nélkül. E hónap mintegy 40 millió dollár értékű arany özönlött be az amerikai bankok pénztáráiba. De éppen az volt a baj, hogy csakis a nagy pénzügyintézetek vonták magukhoz az aranyat, a melyek csak magas kamatok ellenében bocsátottak ki kölcsönöket. A kamatok 8—16 sőt 25%-ra is rugtak. Igen természetes, hogy ez az egészségtelen állapot óriási rombolással volt Amerika pénzügyére. Kilencz hó alatt azaz január—szeptemberben 11.174 csőd volt bejelentve, s a passzívák kerek 324 millió dollárra rugtak. A krízist fejlesztették az alacsony gabona árak, melyek a mult évhez képest mintegy 50%-kal csökkentek. Később vagyis szeptember hó vége felé már olcsóbbodott a pénz s a kamat is csökkent, de még ekkor is nagy bajjal járt a pénz beszerzése.

Amerikának kamat köteles adósságai kitétek szeptember hó 30-án 585 millió dollárt, kamatmentes adósságai 374.36 millió dollárt. A pénzkészlet volt 719.55 millió dollár, az aranytartalék 93.58 millió dollár és az összes aranykészlet 173.21 millió dollár. Érdekes, hogy június hó 30-án csak 966.022 nyugdíjazott egyének bírták kifizetni a nyugdíj illetményt (163 millió dollárt), míg 711.150 egyének még szeptember havában sem volt kifizetve.

Mezőgazdaság. A hozantartó szárazság következtében az aratás kedvezőtlenebbül ütött ki, mint 1892-ben. A termés minőségileg kielégítő volt, mennyiségileg azonban középen aluli. A buza termés eredménye kitétt: 381,708 000 bushelt, 1892-ben 515,949.000 bushelt. Termett tehát egy akren 11.3 bushel, 1892-ben 13 bushel. A zabtermés is gyengébb volt a mult évi eredménynél; egy akre átlagos hozama 23.5 bushel volt, 1892-ben 24.4 bushel. A rozstermés eredményét 24,308.000 bushelre teszik, tavaly 31,750.000 bushel termett. A tengeri termést, mely július hónapban még kitűnőnek ígérkezett, csak közepesnek jelezhetni; termett 1,809,334.000 bushel és így a termés a mult évi eredménynél 1.628,194.000 bushelnél mégis jóval kedvezőbb volt. A burgonyatermés gyengén sikerült s különösen nagyon rossz és romlik a burgonya: New York a Pennsylvania államokban. A dohánytermés jobb volt, mint a mult évben. A gyümölcstermés az augusztusban uralkodott nagy viharok következtében csökkent; csupán Kaliforniában volt meglehetősen.

A gyapottermés különböző volt; néhol jó. A cukorrépa hozama Kaliforniában kielégítő volt; itt általában igen jól megterem a cukorrépa, melynek cukortartalma 16—17%-ra főemelkedik. A gazdasági munkálatok folyamatban vannak.

A kereskedelmi összeköttetés az amerikai Egyesült-Államok, Ausztria és Magyarország között, daczára a pénzhiánynak, a bizalmatlanságnak, mely Amerika minden városában, a pénzügyi válság folytán bekövetkezett, kielégítő volt; ellenben minden más állammal szemben határozottan kedvezőtlen, körülbelül 25—35%-kal kisebb volt a forgalom. Angliával szemben a forgalmi csökkenés közel 40%. Ausztria és Magyarországból július—szeptember havában 2.164.158 dollárt ért. áru érkezett az amerikai Egyesült-Államok piacára, (1892. megfelelő időben 1,934.404 dollár). A legnagyobb emelkedést a cukor tünteti fel 592.470 dollárral, 1892-ben bevitték a III. ik évnegyedben 223.410 dollár ért. cukrot.

A magyar borbevittelt nézve megjegyzi a konzul, hogy az csak nem bír megerősödni, nagyon csekély most is; ajánlja a magyarországi termelőknek, hogy ügyükközzel utaztassák be az amerikai Egyesült-Államok piacait, amint azt olasz és francia bortermelők eszközölték. Ugy Olasz-, mint Franciaországból nagy mennyiségű a borimport az Unióba.

A gabonaárak a III-ik évnegyedben rendkívül alacsonyak voltak, oly nivón állottak, a melyhez hasonló példára az amerikaiak nem emlékeznek, és ha mégis a kivitel oly nagy mérvű volt, azt tisztán a pénzügyi válság idézte elő. Gazdának, kereskedőnek pénzre volt szüksége, potom áron adtak tul minden árucikknek. Kivettek pusztán augusztusban 25,453.579 bushel búzát (21,001.996 bushellel szemben, melyet 1892-ben megfelelő időszakban exportáltak) és 11,817.159 bushel tengetrit (4,555.188 bushellel szemben).

Szeptember hó 30-án készletben volt az amerikai Egyesült-Államok ellenőrizhető raktáraiban 60,533.000 bushel buza, (1892-ben szept. 30-án 45,902.000 bushel) és 8,871.000 bushel tengeri (10,945.000 bushel)

A szénakivitel, angol, francia, holland és svácsi megrendelésre nagyon megélnékölt. Tavaly nagyobb volt a szénabevitel, mint a kivitel s az idén bevittelt egyáltalában nem volt, ellenben a kivittel jelentékenyen emelkedik. Az amerikai Egyesült-Államok szénatermésének értéke ueghaladja a 408 millió dollárt.

A gyapot üzlet meglehetősen gyengén indult, később azonban szilárdult. — A termés 6,717.142 bálra becsültetett szeptemberben; a látható készlet 2,346.308 bál.

A gyapju üzlet nagyon csendes volt; az árak is hanyatlottak.

Az amerikai Egyesült-Államokba a bevándorlás, a lefolyt III. évnegyedben jóval kisebb arányu volt, mint a mult év megfelelő időszakában. Lehet és valószínű is, hogy a csökkenés oka a pénzügyi válsággal is összefügg; sok tekintetben hozzájárult a csökkenéshez azon körülmény is, hogy az amerikai hivatalnokok sokkal szigorubbán fogadják a bevándorló elemeket s ez által a kivándorlást előmozdító ügynökök gyakran igen érzékenyen károsodnak, a mennyiben a pénz nélkül érkező szegényebbeket pénzzel ellátni tartoznak addig, a mig munkát nem kapnak az illetők. Ezt pedig az ügynök sem bírja ki; az ügynök tehát csakis olyan egyéneket csábit a kivándorlásra most, a kinek pénze van az első letelepedéshez.

A bevándoroltak számát 87.033 lélekre teszik, (1892-ben megfelelő időszakban bevándoroltak 179.246-an); a bevándoroltak között volt 51.766 férfi és 35.267 nő. A legnagyobb contingenszt szolgáltatják Ausztria és Magyarország. Innen 17.401-en jutottak az amerikai kikötőkbe; ezek között 6.180 személy volt Magyarországból.

Németországból 15.333, Oroszországból 13 ezer 177 és Olaszországból 9.826 egyén vándorolt Amerikába

A bevándorlóknak mindinkább nehezebb lesz az existálás az unióban, hiszen ma már olyanok is, a kik éveikig voltak itt, vissza vágnak, mert nem bírnak előre haladni; az idén pl. a tavaszszal is igen sokan érkeztek Amerikába munka keresés céljából és a vége az lett, hogy a bevándoroltak egy jelentékeny része okulva a változott helyzetben, visszaindult hazájába. Különösen sok olasz hagyta ide az Uniót, de mind erősebb arányban visszavándoroltak a Magyarországból ide telepedett egyének is, főleg a tótok. Ugy látszik a kivándorlásra nézve a hajlamok Európában is csökkenőben vannak, és őszintén szólva nagyon is kívánatos volna a kivándorlók érdekében, hogy hosszabb időre megszűnnék ezen a téren minden mozgalom.

Irodalom.

Gyakorlati Mezőgazda Zsebnaptára. 1894. évre. Szerkesztik Kovácsy Béla a Gy. M. felelős szerkesztője és Zalka Zsigmond a Gy. M. társszerkesztője Hatodik évfolyam.

A Gyakorlati Mezőgazda zsebnaptára ez évben tetemesen kibővített s tartalmazza röviden mindazt, a mire a gyakorlati gazdának a mindennapi életben szüksége van. Tárjalja az állategészségügyre vonatkozó általános tudnivalókat, a gyakoribb belső és külső betegségeket s az állategészségügyi törvénynek a gazdát legközelebb érintő rendelkezéseit. Az állattenyésztés, takarmányozásra szükséges tudnivalókat, közül a gyakorlatból merített takarmányozási összeállításokat. A mezőgazdaság és üzemtan köréből vett táblázatok feltüntetik mezőgazdasági kultúrnövényeink termelésére vonatkozó adatokat, a magvak csirázási százalékát, azoknak használati értékét, a kultúrnövények elő- és utóveteményeit, trágyakisámítást, a trágyaszerek átlagos összetételét, a műtrágyák alkalmazását, gazdasági épületek térszükségletét stb. stb.

A naptárt ajánljuk t. előfizetőink és gazdáink becses figyelmébe. Ára 1 frt 50 kr.; a Gyakorlati Mezőgazda előfizetőinek 1 frt 20 kr. Megrendelhető a „Gyakorlati Mezőgazda” kiadóhivatalánál Kassán.

Falusi gazda naptára. 1894. évre. A magyar gazdák, kertészek, lelkészek és tanítók számára. Szerkeszti Kovácsy Béla a „Gyakorlati Mezőgazda” szerkesztője. XXX. évfolyam. Franklin-társulat kiadása. A Falusi gazda 30. évfolyama ép oly változatos és bő tartalommal jelent meg, mint a megelőző évfolyamok. A naptári részen kívül tartalma: Visszapillantás a lefolyt év gazdasági eseményeire. A száritott moslék, mint takarmány. Újabb tapasztalatok az állategészségügy köréből. Egy egyszerű tengeri morzsológép. A napraforgóról. Hamisított és hamis here-féle magvak. A Wentzki-féle gyors takarmánygőzölő. Hogyan éljen a gazdember? Egy új és jövedelmező mezőgazdasági termelési ág. Répa és burgonyaapritó gépek. A gulyatartásról. A gyakorló gazda számításai az istálló trágyára vonatkozólag. A seprőcírok. A Schlik-féle „Haladás balance drill” sorbavetőgép. A burgonya szedése és eltartása. Egy német tengerihajózási vállalat. A tehenek járványos elvetélése és ennek megóvása. A tőzeg mezőgazdasági alkalmazásáról. „Syphonia” új szőlő és növény permező. A szarvarmarhák gümőkórja. Mire kell a báromfi-tenyésztőnek a költésnél ügyelni? A műtrágyák alkalmazása a kertben. A burgonya mint ló és szarvasmarha-takarmány. Állatvásárlás és eladás. Mily büntetésekkel, bírságokkal élhetünk a cselédekkel szemben és mily kártérítést vehetünk meg rajtuk? Praktikus gyümölcseltartási módok. Hogyan lehet legegyszerűbben a vetőmagot nemesíteni? Apróbb közlemények. Havi teendők emlékeztetője. Országos és heti vásárok jegyzéke. Hirdetések.

Ára 80 kr. Ajánljuk a naptárt t. olvasóink becses figyelmébe.

Rövid szakközlemények.

— **A rozsdás szalma kártékony hatását** anyakanczákra nézve, számos kísérlet bizonyítja. Meg van állapítva, hogy az különféle betegségeket okoz és különösen növendék állatoknál és vemhes anyáknál veszedelmes annak etetése. Ismerünk eseteket, a midőn rozsdás szalmaetetés után a növendék állatok megbetegedtek, szopós csikók pedig melyeknek anyái ily táplálékot kaptak, bénaságban vagy bélsorvadásban pusztultak el. Gyakran beáll a rozsdás szalma etetése mellett a vemhes kanczák elvetélése és ez esetleg járványszerűleg is felléphet egyes vidékeken, a hol a szénatermés rosszul ütött ki, a gabonát pedig erősen ellepte ugyan a rozsdá, de a gazdák még is kényszerültek voltak — például csépeletlen zabszalmával etetni lovaikat. Ez állítás igazságát bizonyítja az, hogy ugyan azon a vidéken, ha más takarmányozást kezdtek, a zabot kicsépelették és úgy etették fel, a nevezett hátrányok is elmaradtak. Orizkedni kell tehát attól, hogy a lovakkal — mint az némely vidéken még ma is szokásos — csépeletlen zabszalmát etesünk. Ha elkerülhetetlenül kényszerítve van a gazda rozsdás szalmát etetni, legalább ne adja azt vemhes és szoptató állatoknak; hizó és igás állatokat inkább lehet azzal táplálni, de még ez esetben is

tanácsos azt sóval jól meghinteni, mert ismeretes, hogy a só képesíti az állatokat, az egészségre ártalmas befolyások könnyebb elviselésére.

— Az istállószellőztetésének befolyása a tejtermelésre. Minden megjegyzés nélkül közöljük a „Molkerei-Zeitung“ következő tudósítását. A M. mel. Frankfurt tejgyógyintézetének minta istállójában álló 80 drb jól táplált svájci tehén adott tejet darabonként átlag:

1877-ben 3700 litert
1878-ban 3700 „
1879-ben 3715 „

Ekkor berendeztetett a szellőztetés és az évi tejátlag volt:

1880-ban 4050 liter
1881-ben 4151 „
1882-ben 4855 „

Ujabb szellőztetés tehát, teljesen ugyanazon takarmány mellett, évenként és darabonként 480 literrel szaporította az átlagot.

— A chicagói tejelőverseny. Az amerikaiak, úgy látszik, hogy az angolokat, az ő mesteriket a tejgazdaság terén kezdik megközelíteni. Az angol fejő versenyeken eddig a legnagyobb rekordot nyerte el „May Duchess“, egy törzskönyvezett shorthorn tehén, J. Edward tulajdona, mely az 1887-iki tejelési versenyen naponta 57 $\frac{1}{2}$ font, 3 $\frac{1}{2}$ vajtartalommal bíró tejmennyiséget szolgáltatott. A mostani chicagói tejelési versenyen a legjobb shorthorn tehén „Waterloo Daisy“ egy 5 éves tehén volt, F. Martinsdale canadai gazda tulajdona, a melynek a teje 45.1 font tejet 4.1 vajtartalommal szolgáltatott. A jersey-tehének közül a legjobb rekordot Chicagóban Heinsheimer „Hugo Countess“ nevű tehene nyerte el, a mely azon a napon, midőn legtöbb tejet adott, 44.8 font tejet adott, 5.3 vajtartalommal, vagyis a napi eredmény 2.37 font vaj volt. Ezzel szemben áll a legkitűnőbb angol rekord, a mely az 1889-iki „Dairy Show“-on M. Barons „Progress“-ével érte el, a mely 2.97 font vajat szolgáltatott naponta.

Vegyes közlemények.

Szarvasmarhák eladásának- és vásárlásának közvetítése.

A lapunk f. é. 32-ik számának „Körültretekintésben“ közölt föltételek mellett hazarészünk állattenyésztőinek eladó magyar fajta szarvasmarha eladását, valamint a venni szándékozókknak a vételt lapunk szerkesztősége közvetíti és erre a bejelentéseket a kívánt adatok közlésével elfogadja.

I. Eladásra be van jelentve:

1 drb. 6 éves kitűnő tenyészképes bika; 4 drb. 4 éves és 1 drb. 5 éves töltött tehén, mind vemhes, és 3 drb. 1 éves üsző.

II. Kerestetik vételre:

(a Királyhágón tultra)

30 drb. erdélyi magyar fajta tehén tenyésztésre, — nagytestű egyenlő jellegű — 8 év körüliek; kiválóak — ha jó foguak — lehetnek 10 évesek is, melyeknek mind vemheseknek kell lenni. Árak tulzottak ne legyenek.

Az „Erdélyi Gazda“ szerkesztősége.

— Elismerő nyilatkozat az erdélyi gazdasági egyesület heremag tisztító raktárának, az általa ez év tavaszán küldött here — vetőmagért. Mezey Lajos vécskei tekintélyes földbirtokos urtól a következő nyilatkozat érkezett tekintetben az erdélyi gazdasági egyesület titkárához: „Nem tudom eléggé megköszönni az egyesületnek azt a solidságát, hogy a tavasszal vett heremag oly jó volt, hogy a míg a szomszédirtokosom 20 holdat kénytelen kiszántani, az én herémben egyetlen folt aranka sincsen. Mezey Lajos s. k.“

— Felhívás. Felhívom a kolozsmonostori gazd. tanintézetet 1883—84-ik tanévében vég-

zett gazdatársaim figyelmét az 1894-ik év február hó 1-én Kolozs-Monostoron tartandó összejövetelen való megjelenésre. A tíz évi gazdasági működésről szóló jelentés Mócsary Pál végzett gazdász, fölbirtokos urhoz küldendő, Kenderesre (Jász-Nagykun-Szolnokmegye) Pusztá-Bozító 1893. november hó 12. Székelyhídy Viktor, Zsombolyai uradalmi gazdatiszt.

— Pomológiai tanintézet Budapesten. A budapesti vinczellériskola az 1893—94. iskola-évvél megszűnik s helyette országos pomológiai tanintézetet állítanak föl.

— Állatösszeírás. Hallomás szerint a kormány a jövő évben össze fogja iratni az ország összes állatállományát. A művet a statisztikai hivatal fogja összeállítani, s minden valószínűség szerint a milleniumra kész is lesz vele, a munka úgy van tervezve, hogy nem csak az állatok számát tartalmazza hanem a termelési adatokat s birtokstatisztikát is. Ha csakugyan megkészől e mű úgy hazai mezőgazdaságunk minden esetre igen becses adatok birtokába jut vele.

— Czukorgyár Marosvásárhelyt. Az alapítóke, összesen 900 ezer forint fedezve van. A vállalkozóval az építésre s teljes felszerelésre vonatkozó szerződés 800 ezer forintban — 4500—5000 métermázsa cukorrépa napi feldolgozással meg lett kötve. A cukorrépa termelése biztosítva lévén, a gyár létrejötte többé kétséget nem szenved. Magyarországon ez az első gyár, mely nem a tőkepénzesek hanem a gazdák társulata útján keletkezett, tekintve, hogy többnyire termelő gazdák, tulajdonosai a részvényeknek. Az alakuló közgyűlésen is tulnyomó számban részvényes székely gazdák jelentek meg.

— Rendelet az olasz borok vegyelemzési bizonyítványainak kiállítására tárgyában. A florenzi „Reale Stazione agraria“ intézet f. évi július hó 21-én beszünttetvén, az osztrák-magyar vámterületre szállítandó olasz borok vegyelemzési bizonyítványainak kiállításával megbízott és a „Budapesti Közlön“ 1892. évi 275 számában közzétett rendeletben megnevezett olasz intézetek sorából töröltetik.

— Intézkedés a filloxera terjedése ellen. Alsó-Fehér-vármegye Balázsfalva és Csugud, továbbá Hunyad vármegye Szántóhalma községek szőlőiben a filloxera jelenléte megállapítván, a nevezett községek határa a földmívelésügyi m. kir. min. 63.481—1893. illetve 58.936. számú rendeletével zár alá helyeztetett.

— Pályázati hirdetés. A néhai Csáki Petronella grófnő által magyarországi gazdasági tanintézetekben tanuló vagyontalan ifjak számára tett alapítvány kamataiból négy, egyenként 300 forintot tevő ösztöndíjra az 1893—94-iki tanévre ezennel pályázat nyitattik. Ezen ösztöndíjakra első sorban a teljesen árva, ilyenek hiányában pedig oly szegénysorsu hallgatók pályázhatnak, a kiknek atyjuk meghalt. A pályázni szándékozó hallgatók felhívattak, hogy folyamodványaikat kellően felszerelve és hozzám czimezve f. évi december hó 15-ig bezárólag a gazd. akadémia vagy az illető gazd. tanintézet igazgatóságához nyujtsák be. Kelt Budapesten, 1893. évi november 6-án. Gróf Bethlen András s. k.

— Pályázat. A kolozs-monostori m. kir. gazdasági tanintézetnél egy ösztöndíjas gazdasági segédi állás fog f. évi november folyamán beöltetni, mely állás évi (500) ötszáz forint ösztöndíjból és egy butorozott szobából, fűtés és világításból álló szabad lakás élvezetével van egybekötve. Az alkalmazandó ösztöndíjas feladatát az képezendi, hogy a gazdasági intéző mellett alkalmaztatván, az okoskerü mezőgazdasági üzletvitel minden ágával megismerkedjék s a gazdasági szaktárgyakban további tanulmányokat tegyen, hogy így idővel a gazdasági szakban mint kezelőt s esetleg tanítót lehessen alkalmazni. Az ösztöndíjas alkalmazása egy évre, jelen esetben azonban csakis jövő évi szeptember 30-ig terjed és csak azon esetben hosszabbíthatik meg, ha az illető eredményes működése által a további kiképzetésre érdemesnek bizonyult. A pályázni szándékozók felhívattak, hogy a szabályszerű 50 kros bélyeggel ellátott és az allább felsorolt okmányokkal felszerelt folyamodványaikat f. évi november 15-ig a földmívelésügyi m. kir. ministeriumhoz

czimezve, a kolozs-monostori m. kir. gazd. tanintézet igazgatóságához nyujtsák be. A pályázati kérvényhez a következő okmányokat kell csatolni: 1. Keresztlevelet. 2. Erkölcsi bizonyítványt. 3. A magyaróvári gazdasági akadémia vagy valamely más m. kir. gazdasági tanintézet elvégzését igazoló végbizonyítványt vagy annak hiteles másolatát. 4. Aki a gazdasági szaktanulmányok bevégezte után több ideig folytatott gazdasági gyakorlatról szóló bizonyítványt vagy állatorvosi oklevelet képes felmutatni, előnyben részesül Budapesten, 1893. évi október hó 26-án. Földmívelésügyi m. kir. ministerium.

— A bortörköly forgalomba hozatalára vonatkozólag a belügyminiszter kimondja, hogy egy 1889. évi keresk. miniszteri rendeletben előfordult eset alkalmából így határozott. Csakis azon üvegedények kötelező hitelesítése van kimondva, melyekben finomított szesz hozatik forgalomba. Ellenben a nem finomított szeszt, hanem bortörkölyt tartalmazó és közforgalomba hozatott üvegekre a hitelesítési kényszer nem terjed ki.

— Uj szőlők. Homoki szőlőtelepek létesítésére a költségvetési törvényben megállapított kiadások keretén kívül közel háromezrezer forintnyi összeget fordított a múlt évben a földmívelési miniszter. Kívánatosnak tartotta homoki szőlőtelepek létrehozását különösen oly vidéken, melyek lakossága a filloxeravész pusztítása előtt kizárólag, vagy főképen szőlőmívelésből élt. A kis szőlőgazdák és szellérek azonban sem a szükséges homokterülettel, sem az első berendezéshez szükséges pénztőlkevel nem rendelkezvén, az államnak kellett homokterületeket vásárolni a saját közgei által, a kincstár által előlegezett költséggel parcelliroztatni s ily uton a telepítést keresztülvinni. Homoktelepeket vásárolt a miniszter nevezetesen: a pestmegyei Kis-Szt.-Miklós s a komárommegyei Császár községben, Nyiregyháza, környékén, a váci püspöki uradalomtól s a somogy megyei Hedrahely községben.

— Angolország gyümölcstermelése és gyümölcsbevitel. Angolország gyümölcstermelése évről-évre feltűnő arányokban növekedik. Bogyógyümölcsöt 1888-ban 36.700 angol holdon, 1890-ben 46.200 holdon, 1891-ben pedig 58.700 holdon termesztettek. Három év alatt 22.000 holddal nagyobbitották a termő területet. A gyümölcsösök is folyton nagyobbitnak: 1881-ben Angolország gyümölcsei hivatalos statisztikai adatok szerint 185.000 holdat foglaltak el, mely terület tíz év alatt 25.000 holdal nagyobbitott. Az angol piac számára termelő kertek 1881-ben 46.604 holdra terjedtek ki, 1891-ben már 81.368 holdat foglaltak el, tíz év alatt tehát 34.764 holdal nagyobbittak. Angolország gyümölcsbevitelére mindenek daczára rohamosan nagyobbit; 1882-ben 5.800.861 bushel friss gyümölcsöt importált Angolország az almán és citromon kívül, 1892-ben 6.387.670 buchelre rugott a friss gyümölcs bevitelére. Mindez ékesen szól a gyümölcstermelés nagy nemzetgazdasági fontossága mellett.

— Állatkiállítás 1896-ban. A földmívelésügyi miniszter értesítette a főváros közönségét, hogy a milleniumi kiállítás idején — a közzgazdasági csoport keretén belül — állatkiállítást kíván rendezni. Ez ügyben értekezletet tartottak a földmívelésügyi miniszteriumban a miniszter elnöke alatt, mely alkalommal a főváros képviselőjében Gerlóczy első alpolgármester, Márkus tanácsos, a főszámvevő és a tiszti főorvos jelentek meg. Ez alkalommal a leendő állatkiállítás céljaira szolgáló terület meghatározásáról volt szó. A főváros képviselőjében megjelent bizottsági tagok a pékliget mellett fekvő 14 holdnyi városi tulajdont képező földterületet ajánlották föl, mint olyat, a mely ennek a célnak minden tekintetben megfelelő. A miniszter az ajánlatot egyelőre tudomásul vette s elhatározását annak elfogadása vagy el nem fogadása felől későbbben fogja a törvényhatósággal tudatni.

— A peronoszpóra ellen. Marosvásárhelyen a vármegye közönsége, tekintettel a néhány év óta felépet és folyton sok kárt okozott peronoszpóra terjedésére, szabályrendeletileg elrendelte a kötelező perumetézést Pestmegye törvényhatóságához is hasonlított indítványt nyujtották be, mely a legközelebbi közgyűlésnek fogja tárgyát képezni.

Piaczi értesítő.

Budapesti áru- és értéktőzsde.
Gabonatőzsde.

A buza-üzlet iránya a hét végén nyugodt volt. A kínálat mérsékelt, a vételkedv meglehetősen nagy volt, teljesen változatlan áron. Egyéb gabonaművekben csak gyér volt a forgalom és irány megárok változatlanok maradtak. Állomásokon csak gyenge volt a forgalom meglehetősen változatlan áron, csakis tengerit fizettek néhány krajczárral magasabb áron. Rozs kis mennyiségben adatott el budapesti paritással 5.80 és 5.90 forint. Ó-tengerinek kínálat híjában nem volt forgalma.

Hivatalos effektív-árak:

	frtól.	frtig.
Buza	7.20	7.65
Rozs	5.65	5.85
Árpa	6.20	9.00
Zab	6.80	7.30
Tengeri	4.95	5.05
Repce	—	—
Köles	4.30	4.70

Határidőzlet gyenge forgalom mellett alacsonyabb amerikai gabonafolyamokra nyugodt irányban nyílt meg.

Értéktőzsde. Ismét egy lépéssel tovább haladt a megszilárdulás útján. A pár nap óta csak megszokottakkal érvényre juthatott szilárd hangulat ma az egész napon át állandóan tartotta magát. A külföldön megkönnyebült pénzügyi viszonyok, az olasz pénzügyi válság nyugodtabb felfogása a valuta, bár csekélységgel ugyan, de lanyhább magatartása, a spekulációba újból bátorságot öntöttek az üzleti értékek bevásárlására. S minthogy a külföld is kereslettel állott elő, a nemzetközi piac papirjai kivétel nélkül kisebb-nagyobb áremelkedésben részesültek.

Vetőmagvak. (Mauthner Ödön tudósítása.)

Vörös lóhere. Minthogy Amerikából magasabb árakat jeleztek, nálunk is főleg a nagyszemű lóhere árai emelkedtek és az ilyenek 73-78 frtot is fizettek a szerint a milyen színe volt az árunak. Közepes minőségű magot bőven kínálnak, de nagyobb ebbeli kötéseket nem jöttek létre.

Luczerna. A lefolyt héten néhány nagyobb tétel lón kínálva; de egyrészt a magas árak, másrészt mert sok volt közöttük a vad muhar és az utifü magva, nem voltak eladhatók. A kereslet mindazonáltal tovább is élénk maradt.

Bükknyit nagyon kerestek és az összes kínált mennyiséget fölszedték.

Egyébb magféléknek forgalma nem volt említésre méltó.

Az árfolyamok 100 kilonként Budapesten érve eként jegyeztették.

Vörös lóhere nagyszemű	73-78 frt.
Vörös lóhere aprószemű	64-68 frt.
Luczerna új termés	60-65 frt.
Baltaczim	17-17½ frt.
Tavaszi bükköny	7-7¼ frt.

Kolozsvár, 1893. nov. 16-ról. Tiszta buza 6 frt — kr. 7 frt — kr. Rozs 4 frt 80 kr. 5 frt — kr. Törökbuza 4 frt 70 kr. 4 frt 80 kr. Zab 5 frt 80 kr. 6 frt — kr. Széna 2 frt 50 kr. Alomszalma 1 frt 40 kr. Méter-mázsánként. Fa kemény nem usztatott 3 frt. (Köbméter.) Fagygyugyertya öntött 44 kr. Marhahus 52 kr. Konyhaliszt 7 kr. Rizs 20 kr. Gyöngykása 20 kr. Borsó 18 kr. Lenese 18 kr. Paszuly 8 kr. (Kilogrammonként.) Burgonya 3 frt. (Hectoliter.) Savanyu káposzta 5 kr. Savanyu répa 10 kr. (Kl.) Kőszó 9 kr. Disznózsir 68 kr. Bors 1 frt 50 kr. Hagyma 10 kr. Fokhagyma 20 kr. (Kilogrammonként.)

Sertésvásári jelentés. Budapest-Kőbánya, 1893. november 17-én. Az üzlet szilárd volt.

Heti átlagárak: magyar válogatott áru 320-380 klg. nehéz 48-48½ kr. 280-300 klg. nehéz 48-48½ kr. Öreg 300 klg. tuli 45-46 kr. Vidéki sertés 45-46 kr. Szerb 41-45½ kr. Román — kr. tiszta klgk. páronként 45 klg. életsúly levonás. és 4% engedmény szokásos.

Elcségek árak: Tengeri frt 5.30. Árpa frt 6.90 Kőbányán átvéve.

Kimutatás.

Debreczen sz. kir. városban az 1893. év október hó 14-én tartott hetivásárról.

Ló felhajtattott 280 darab, eladatott 120 darab. — Marha felhajtattott 1600 drb, eladatott 530 darab. — Sertés felhajtattott 7200 drb, eladatott 5900 drb.

Árak a régiék.

A naszodi november 8-án tartott állatvásár tudósítása. — Felhajtattott mintegy 3500 szarvasmarha, 480 ló, 1160 juh és bárány, 650 koeza, malacz és süldő.

Igás ökrök párja 200-250 frt, a mustra ökrök párja 300-350 frt, magyar tenyész tehén drbja 50-100 frt, levágásra 40-60 frt, tarka tehén drbja 80-120 frt, levágásra 60-100 frt, friss fejős 80-130 frt, hivalték drbja 90-130 frt. — Igás lóvak párja 100-150 frt, kocsis (hintos) lóvak párja 300-400 frt, paraszt lóvak drabja 50-75 frt. — Jubak drbja 2-3 frt, ürü drbja 3-4 frt, malaczos koeza 15-20 frt. Egyéves süldő drbja 5-12 frt.

A marha vásár tartama alatt folyton esett, ezért a vásár eredménye kedvezőtlen.

Erdélyi piaci árak.

(Árak krajczárookban.)

A piaci cikkek	Mérték	Brassó	Csiksereda	Deés	Dicső-Szent-Márton	Érzsébet-város	Fogaras	Gy.-Szent-Miklós
Tiszta buza	mm			620	640	750	769	
Elegy buza	"			600	400	600	700	
Rozs	"			440	380	550	450	
Árpa	"			—	360	—	—	
Zab	"			460	360	590	500	
Törökbuza	"			480	420	490	444	
Széna	"			200	—	270	200	
Alomszalma	"			180	—	180	150	
Tüzifa	km.			240	300	275	300	
Marhahus	kg.			40	40	46	48	
November				7	27	15	10	

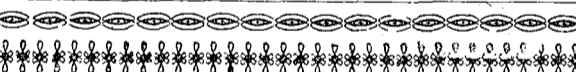
A piaci cikkek	Mérték	Gy.-Fehérvár	Kézdi-Vásárhely	Maros-Vásárhely	Medgyes	Nagy-Enyed	Nagy-Szeben	Szegvár
Tiszta buza	mm.	730	700	678	525	650	731	780
Elegy buza	"	630	—	586	400	600	667	576
Rozs	"	520	462	452	350	525	485	468
Árpa	"	602	540	610	—	—	559	—
Zab	"	445	545	545	250	500	565	556
Törökbuza	"	600	600	610	400	400	486	543
Széna	"	375	375	375	180	350	210	170
Alomszalma	"	200	110	110	90	250	130	120
Tüzifa	km	275	250	600	400	250	350	370
Marhahus	kg.	44	44	48	48	44	62	56
November		9	2	16	9	2	17	9

A piaci cikkek	Mérték	Sepső-Szent-György	Szamosújvár	Szász-Régen	Szászváros.	Székely-Udvarhely	Sz.-Somlyó	Torda
Tiszta buza	mm.	760	650	625	700	760	—	700
Elegy buza	"	600	550	530	575	612	—	500
Rozs	"	500	450	450	550	470	—	500
Árpa	"	520	450	480	500	—	—	525
Zab	"	480	500	540	600	500	—	500
Törökbuza	"	520	440	475	550	600	—	500
Széna	"	450	250	230	275	200	—	200
Alomszalma	"	200	120	100	100	100	—	40
Tüzifa	km.	220	250	240	200	240	—	265
Marhahus	kg.	44	40	40	48	40	—	44
November		6	13	9	11	14	—	23

Felelős szerkesztő és kiadó:

Szenterzsébeti Szakáts Péter.

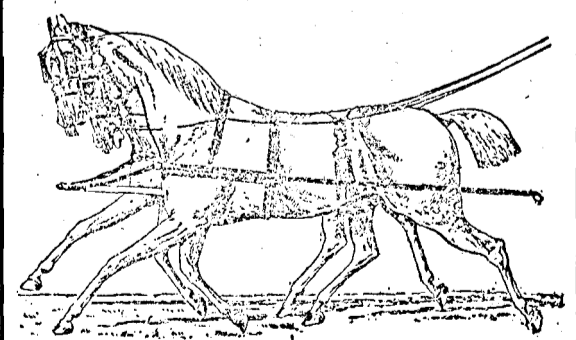
Főmunkatárs: **Nagy Kálmán.**

Alapított 1848-ban.

FREUND A. és FIA

csász. és kir. szabadalmazott
nyereg-, szij- és bőrdárú gyára
BUDAPEST,
IV. Koronaherceg-utca 3. szám.

Nagy választék lószerszámok, nyergek, ostorok, zabllak, lópokrócok, istálló-szerek, lönyiró ollók és úzó-czikkekben, szivar- s szivarka-tárczák legjobb izlésű kivitelben jutányos áron. — Előírással nyergeszerelések tényleges és tartalékos tisz urak részére legolcsóbb áron.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. 118. (7-20).

A BÉCSI IPAR-BAZÁR!

Minden cikkk 97 kr. Minden cikkk 97 kr.

Egy bronz óra pontos szabályozású jól járó művel 97 kr.	Egy karmantyú női téli muff szőrméből 97 kr	Egy női ing-svájci himzésel fin.chiffonból 97 kr.
Egy műarany gyűrű utánzótt gyémántkővel 97 kr.	6 drb úri gallér legújabb divatu kivitelben 97 kr.	Egy női nadrág finom chiffon barket v. gyapjából 97 kr.
Egy medaillon mely val. aranytól alig különbözt. 97 kr.	Pálincás készlet 1 palaczk, 6 pohár, finom kivitelű 97 kr.	3 házi kötény szép divatos, mosó kivitelben 97 kr.
Egy valódi ezüst órakütes panorama képpel 97 kr.	Egy borotvakés angol aczél, éles pengével 97 kr.	Egy műtájt pipa ezüst kupakkal minden alakú 97 kr.
1 okarina mű-zeneszer pompás hangzású 97 kr.	1 varró-készlet bármilyen dobozba felszerelve 97 kr.	Egy csibuk pipa hosszú szagos mégy-faszárral 97 kr.
1 pár posztó férfi- vagy női házi-czipő 97 kr.	Egy női legyező díszes kivitelben szép darab 97 kr.	Egy pénztárcza egészen bőrből erősen készítve 97 kr.
1 esernyő vízmentes, finom erős bottal 97 kr.	6 francia villa brit. ezüsből, erős és tartós 97 kr.	Egy női kabát francia carton vagy barketb. kész. 97 kr.
1 úti-lámpa igen távolra világít, 97 kr.	Egy levestesedő nagy kanál brit. ezüsből 97 kr.	Egy lepedő elkészítve, beszegeve erős vászonból 97 kr.
3 pár kézélő finom chiffonból, legújabb 97 kr.	6 kávés tálcza elpusztíthatlan tartós és nagy 97 kr.	6 törölő ruha elpusztíthatlan erős és nagy 97 kr.
1 föllet-fűkőr föllállítandó, főkéll felszerelve 97 kr.	Egy kávédaráló kitűnő erős szerkezeti 97 kr.	1 finom asztalterítő fehérv. színes, kellő nagy csak 97 kr.
Egy zseb-kés fin., 4 pengével, dugóhúzóval 97 kr.	6 csemegetányér, finom kristály üvegből 97 kr.	1 selymekendő 1 rőf nagys. minden színű 97 kr.
Egy album arcképekre, finom kivitelű 97 kr.	6 ivópohár finom kristály üvegből 97 kr.	1 csipkekendő fekete vagy crém, fin. minőségű 97 kr.
6 evőkanál britániai ezüsből erős, tartós 97 kr.	1 női nagy kendő meleg, meleg 7/8 nagyság 97 kr.	Egy férfikalap finom lemezből minden színben 97 kr.
3 asztali kés britániai ezüsből, aczélpengével 97 kr.	Egy téli ruha 1-3 éves gyermek. csinos, elkész 97 kr.	Egy pár keztyű meleg, téli gyapjuból 97 kr.
12 kávés kanál brit ezüsből, tartós minőségű 97 kr.	Ángyszonyeg finom beszőtt mintákban 97 kr.	Egy alsó nadrág meleg Jäger-féle szövettű 97 kr.
Egy ezukor-szelence brit ez k v. igen csin 97 kr.	6 törülköző jó erős fehérítellen minőségben 97 kr.	Egy lábravaló vászongatya házi erős munka 97 kr.
6 drb. gyertya-tartó brit. ezüsből, nagyfajta 97 kr.	6 finom asztalkendő tőkletes nagy fehér vagy színes 97 kr.	3 pár női harisnya borostyánszopokával bárs. tokb. 97 kr.
6 késnyugtató finom kristály üvegből 97 kr.	3 tiszta selyem zsebkendő, tetszés szerinti színben 97 kr.	12 drb zsebkendő színes székkel beszegeve 97 kr.
Egy műarany óralánc, föltűtő díszes kivitelb. 97 kr.	Egy téli sapka göndör selyem szőrméből 97 kr.	Egy női corsett svájci him., chiffon v. barketb. 97 kr.
1 pár fülbevaló ezüstbe foglalt műgyémántkővel 97 kr.	4 nyakkendő különböző kivitelben selyemből 97 kr.	Egy női alsószoknya finom téli dísz kivitelb. 27 kr.
Egy karperecz fin. aranyhoz hason. kivitelben 97 kr.	Egy alsó ing meleg, Jäger-féle minőségű 97 kr.	Egy diszkötény fekete lüszerekből csipkédísszel 97 kr.
Egy valódi ezüst gyűrű, emlék-felirattal 97 kr.	1 uri ing chiffon vagy oxford. creton gallérral 97 kr.	1 tajték szlipka borostyánszopokával bárs. tokb. 97 kr.
Egy harmonika fuvóhangszer, kitűnő szépen szól 97 kr.	Hat pár férfi harisnya, meleg min. Jäger féle 97 kr.	1 tüzszerszám villany, örök gyújtó készlettel 97 kr.
Egy üveg arany folyadék, minden beanyozható 97 kr.	Egy női fűző francia alakban igen tartós 97 kr.	Egy bugyelláris nagy alakban bank-jegynek 97 kr.

Csak 2 frt.
10 értékes ajándék!
1 pontosan járó bronz-óra,
1 valódi tajték szivarszipka,
1 elegáns szivartartó,
1 örökös tűzszerszám,
1 selyem vagy atlasz nyakkendő,
1 nyakkendő kivekkel,
1 nickel crayon tollal,
1 tollkés fogtisztítóval,
1 gyűrű kivekkel ékítve,
1 bécsi emlék, tréfás tárgy.

Concert-Harmonika!

4 frt 50 kr.
Csak 4 frt 50 kr. könnyen kezelhető kitűnő Concert-Harmonika nagyszerű rezgő hangu zeneszer, igen tisztán hangzó tremoló- és bőgőkészülettel, 12 billentyűvel, finoman felszerelve

Megrendelések posta-utánvétel mellett eszközöltetnek, meg nem felelő tárgyakért a pénz visszafizetés nélkül, tehát tessék bizalommal rendelni.
Czím: Fekete, Bécsi Ipar-Bazár
„a magyar koronához”,
Bécs-Wien, V. ker., Rüdiger-utca N. 1/1.
121. (7-10).

Fontos a háziasszonyokra.

A ki sok pénzt, munkát, időt és egészséget akar megtakarítani, csak

„SZAPPANIT“-tal

(Cs. és kir. szab.)

mossan.

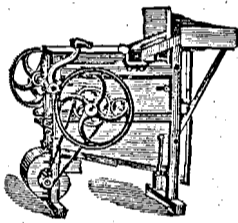
A „szappanit“ poralaku szappan, nagy mosó képességgel, mentes minden ártalmas vegyülettől, mely már ezer családnál használtatik és dicsérőleg van elismerve, mint legjobb mosó por, nemcsak a ruhát, hanem a kezeket és egészséget is kiméli. Angliában, Francia-Németországban és Amerikában a legkényesebb Lady-k több mint 20 éve a legjobb mosópornak a „szappanitot“ ismerik és nagyon megvannak vele elégedve. Mert könnyen lehet vele bánni, minden csomagon kimerítő utasítás és védjegy van, minden nagy csomag ára csak 10 kr, és csak szappanitot kell kérni.

A szappanit minden gyógy- és vegyes kereskedésben kapható vagy egyenesen a gyárból MEIYER ERNŐ Budapesten Lujza utca 20, az ár előzetes beküldése vagy utánvét mellett megrendelhető.

Főképviselet az ország minden helységéből elfogadtatik. (1-10)

Kukoricza-morzsolók

kéz és erőhajtásra, egyszerű és kettős szerkezettel, szelelővel és szelelő nélkül.

126 (3-10)

Gabona-rosták,
Konkolyozók (trieurök).
Széna- és szalmasajtók,
Takarmány-füllesztők,
Takarék-főző-üstök,
Szeckavágók,
Répa- és burgonyavágók,
Darálók

elismert legjobb minőségben és szerkezettel készülnek

MAYFARTH PH. ÉS TÁRSA

gazdasági gépgyárban

BÉCS, II/1, Taborstrasse 76. sz.

Árjegyzékek ingyen. — Képviselek felvételnek.

A LEGJOBB MAGYAK

KAPHATÓK

MAUTHNER ÖDÖN

MAGKERESKEDÉSÉBEN

Főüzlet:

BUDAPESTEN

Fióküzlet:

Andrássy-ut 23. szám.

Koronaherceg-utca 18.

Az új őszi árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve küldetik.

(47-52)

1893. Vetőgép versenynél Attrakon, az első díjat ismét Kühne E. „Hungaria Drill“ sorvetője nyerte el.

KÜHNE E. gazdasági gépgyára Mosonban.

(Alakult 1856.)

Főraktár: Budapest, VI. ker. Váci-körut 21.

ajánlja:

Ventzky-féle szab. takarmány füllesztőit három nagyságban.
(Többszörösen kitüntetve, legutóbb 1893. szeptember hóban Bécsben tartott versenyen. Elismerő bizonyítványokkal szívesen szolgálók.)

Répa- és burgonyamosók, Répavágók és zuzók; szeckavágók, darálók és kukoricza-morzsolók minden nagyságban. Takarmány kamrák teljes berendezése, szelelő magtárrosták, konkolyozók, gabnatartók sat. sat. raktáron. 124. (5-11)

1893. szeptember Bécs. Első díj. a mezőgazdasági miniszterium nagy ezüst érme takarmánykészítő gépeiért.

